

In alta scilicet contemplatione virtutum, ut à nullis subjacentibus & circumstantibus vitiis agitationibus, mentis ejus sublimitas deiceretur, vel unitas scinderetur. Proinde hic vir magnus atque egregius Job, in terra Huz habitasse perhibetur, quæ consiliatrix interpretatur. Non enim terra carnis ejus, animum ipsius superabat, sed imperantis animi consilio cuncta faciebat: unde & ipse ait: *Pepigi fœdus cum oculis meis, ut ne cogitarem quidem de virgine.* Hoc ergo consilium & pactum quondam sibi invicem inierunt, homo ejus interior & exterior: ut terra, id est, caro ejus, obediendo fieret consiliatrix spiritui, ne in ea dominaretur iniquitas. Et quia vir, juxta divinum testimonium, simplex erat, habitans in domo: quatuor his pollebat virtutibus, prudentia, justitia, fortitudine, temperantia.

Offerebat holocausta per singulos. Dicebat enim: Ne forte peccaverint filii mei, & maledixerint Deo in cordibus suis. Sic faciebat Job cunctis diebus. Quadam autem die cum venissent filii Dei ut assisterent coram Domino: affuit inter eos etiam Satan. Cui dixit Dominus: Unde venis? Qui respondens ait: Circumivi terram, & perambulavi eam. Dixitque Dominus ad eum: Nunquid considerasti servum meum Job, quod non sit ei similis in terra: homo simplex & rectus ac timens Deum, & recedens à malo? Cui respondens Satan, ait: Nunquid frustra Job timet Deum? Nonne tu vallasti eum ac domum ejus universamque substantiam ejus per circumitum? Operibus manuum ejus benedixisti, & possessio ejus crevit in terra. Sed extende paululum manum tuam, & tange cuncta quæ possidet, nisi in faciem benedixeris tibi. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce universa quæ habet, in manibus tuis sunt: tantum in eum ne extendas manum tuam. Egressusque est Satan à facie Domini. Cum autem quadam die filii & filia ejus comederent & biberent vinum in domo fratris sui primogeniti: nuncius venit ad Job qui diceret: Boves arabant, & asina pascebantur juxta eos, & irruerunt Sabæi: tulerruntque omnia, & pueros percusserunt gladio, & evasi ego solus ut nunciarem tibi. Cumque adhuc ille loqueretur, venit alter & dixit: Ignis Dei cecidit de caelo, & raptas oves puerosque consumpsit: & effugi ego solus ut nunciarem tibi. Sed adhuc illo loquente, venit alius & dixit: Chaldaei fecerunt tres turmas, & invaserunt camelos, & tulerunt eos: necnon & pueros percusserunt gladio, & ego fugi solus ut nunciarem tibi. Adhuc loquebatur ille, & ecce alius intravit, & dixit: Filii tui & filia tua vescentibus, & bibentibus vinum in domo fratris sui primogeniti, repente ventus vehementer irruit à regione deserti: & concussit quatuor angulos domus, quæ corruens oppressit liberos tuos, & mortui sunt, & effugi ego solus ut nunciarem tibi. Pro filiis suis, quos ita regebat, ut non tam pro presentibus criminibus, quam pro occultis in corde peccatis, quæ hominum quoque fugere notitiam possunt, divinam elementiam assiduis sacrificiis exoraret. Privilegium verò offerendi primogeniti, vel maxime regibus debebatur: pro excellentia videlicet sapientiæ vel nobilitate generis. Et quia tyrum Christi Job ferre diximus, videamus nunc quid terra Huz in Christo significet. Terram hanc, assumptum verum hominem ex Maria intelligimus, quæ ideo filio Dei assumente eam consiliatrix dicitur, quod per divinitatem assumptis habitant in ea thesauri divinæ sapientiæ & scientiæ absconditi: quam sibi ita indissolubili connexione conjunxit, ut ipse in Trinitate unus sit Filius Dei. Septem verò filii, septiformem Spiritum sancti gratiam: & tres filia, legem & Prophetiam, & Evangelium nobis videntur significare. Oves plebem Christi, propter innocentiam, quæ in baptismo fordes peccatorum deposuerint nominat. In camelis verò, gentium pravitatem, cum oneribus criminum & tortuosis sensibus ad Christum venientium ostendit. In bobus qui munda animalia sunt, Judæorum plebem. In asinis verò immundum pecus, gentium populum demonstravit. Unde Isaias ait: Cognovit bos possessorem suum, & asinus parvepe Domini sui; scilicet quod natiuitatem Christi in carne & Judæi ex parte, & gentes agnovissent: & in præsepi altaris Domini, quasi munda animalia per baptismum accesserint: forte ad hoc respicit illud Evangelii: Jugum enim meum suave est, & onus meum leve. In jugo, Judæos: in asino, ad quem onus magis pertinet, gentes, ut supra diximus significavit. Magnus, dicitur Christus inter omnes Orientales, secundum illud: Unxit te Deus Deus tuus oleo lætitiæ præ confortibus tuis. Numerus verò animalium in septem & tribus millibus, atque in quingentis

sacratus est. Nam septem juxta auctoritatem scripturarum, plenitudinem quamdam facti mysterii significant: ut ibi, Septem spiritus, septem candela, septem Ecclesie. In tribus verò millibus: anima & corpus & spiritus, vel triformis doctrinæ scientia, in Scripturis sanctis, sive sacramentum beatæ Trinitatis potest intelligi: pro eo quod omnis multitudo credentium, trium dierum viam ambulans, ad perfectionem æternitatis desiderat pervenire. Quingenti verò qui de quinque confurgunt quinquaginta, quinquaginta-quinque faciunt, peractis lubricæ ætatis fragilitatibus, in virum perfectum hominem transisse significant: & per decies quinos quinquaginta perveniunt, ita per decies quinquagenos ad quingentos ascendunt. Similiter Ecclesiam totam, quæ columnam & firmamentum veritatis Christi figurat: in qua sensus nostri, vel purificationem, vel remissionem peccatorum accipiunt: quia in isto numero non solum remissio peccatorum, sed etiam adventus sancti Spiritus declaratur. Filii verò Dei, vel angeli, vel sancti intelligendi sunt, qui dono gratiæ Spiritus sancti Filii Dei vocantur. Inter hos ergo diabolus altare dicitur: quia ex permissione Dei plerumque sanctos audeat tentare. Miranda filiorum Job tam fraterna concordia. Sed quia Job tyrum Christi portare ostendimus: hos inferius per figuram septem gratias Ecclesiæ esse dicimus, qui spirituali funguntur sacramentorum convivio, legem, prophetiam, & Evangelia: quasi tres forores secum habentes, divinorum eloquiorum intelligentiæ dapibus saturantur. In ruina verò domus, quæ oppressit filios Job: antiquorum principum, regnorum persecutionem vel sævitiam contra Ecclesiam ostendit. Qui verò solus permansit ut nunciaret, raritatem ipsorum persecutorum indicat, Sabæi interpretantur captivi: & Chaldaei quasi demonia: hi nempe captivi demonum impugnant Ecclesiam: hi non solum ubi possunt, abigunt greges dominicos, verum etiam eos igne suo, quem cæli esse mentiuntur, hæresibus vel superstitionis pravitatem consumunt. Præsentiam etiam regum ventu violentissimi similitudine violentæ, quatuor Evangelii velut angulis confirmatam, Christi domum concutiunt: ut prædicti septem filii, & tres filia pariter cum ipsa domo intereat.

Tunc surrexit Job, & scidit vestimenta sua: & tonsos capite corruens, in terram, adoravit & dixit: Nudus egressus sum de utero matris mee, & nudus revertar illuc. Dominus dedit, Dominus abstulit: sicut Domino placuit, ita factum est: sit nomen Domini benedictum. Surrexit ad tolerantiam patientiæ. Nam & Job, id est Christus, ad pacem dandam Ecclesiæ surrexit, ut gestum significet vindictæ. Vestimenta verò scidit: fideles ab infidelibus separavit. Procidit in terram, cum se de forma Dei usque ad formam servi exinanivit. Nudus egressus est de utero matris suæ, nulla videlicet forde peccati originalis aspersus. Ex persona hominis ait: Dominus dedit, & Dominus abstulit. Dedit pater bonos in hæreditatem, & malos à regno filii sui seclutit.

In omnibus his non peccavit Job labiis suis, neque stultum quid contra Deum locutus est. Hoc ait: quia stultè loqui non potuit sapientia patris: neque peccatum committere immaculatus agnus.

Caput II.

FACTUM est autem cum quadam die venissent filii Dei, & staret coram Domino: venisset quoque Satan iuter eos, & staret in conspectu ejus, ut diceret Dominus ad Satan: Unde venis? Qui respondens ait: Circumivi terram, & perambulavi eam. Et ait Dominus ad Satan: Nunquid considerasti servum meum Job: quod non sit ei similis in terra: vir simplex & rectus, ac timens Deum, & recedens à malo, & adhuc retinens innocentiam? Tu autem commovisti me adversus eum, ut affligerem eum frustra. Cui respondens Satan ait: Pelle pro pelle, & cuncta quæ habet homo dabit pro anima sua: aliquin mitte manum tuam, & tange os ejus & carnem: & tunc videbis quod in faciem benedicat tibi. Dixit ergo Dominus ad Satan: Ecce in manu tua est: verumtamen animam illius serva. Egressus est igitur Satan à facie Domini: & percussit Job ulcere pessimo à planta pedis usque ad verticem ejus: qui testa saniem radebat, sedens in sterquilinio. Dixit autem illi uxor sua: Adhuc tu permanes in simplicitate tua? benedic Deo, & morere. Qui ait ad illam: Quasi una de stultis mulieribus locuta es: Si bona sus-

cepimus de manu Domini, mala quare non sustineamus? In omnibus his non peccavit Job labiis suis. Igitur audientes tres amici Job omne malum quod accidisset ei: venerunt singuli de loco suo, Eliphaz Themanites, & Baldad Suities, & Sophar Naamathites. Condixerant enim ut pariter venientes visitarent eum, & consolarentur. Cumque elevarent procul oculos suos, non cognoverunt eum. Non quod Deus ignoret, sed ut nos doceat, quid responderit Satan, qui interpretatur adversarius.

Et exclamantes ploraverunt: scissisque vestibus sparserunt pulverem super caput suum in cælum. Et sederunt cum eo in terra septem diebus, & septem noctibus, & nemo loquebatur ei verbum. Videbant enim dolorem esse vehementem. Nam & omnes hæretici Christi amicos se esse dicunt, cujus se sanguine redemptos gloriantur. Et postmodum inimici efficiuntur ejus, impugnano Ecclesiam suam. Quod autem videntes plagam ejus: sciderunt vestimenta, & miserunt pulverem super caput suum: illos hæreticos significat, qui Christum in gloria cælesti Deum credunt: incarnationem & passionem non credunt: sed opprobriis & humiliatione ejus offensi, in blasphemiam erumpentes, fidem scindunt, atque à corporis unitate discedunt. Et pulverem mittentes super capita sua: terreno & mortuo sensu, corda sua operunt atque obruunt. Omni etiam tempore vitæ suæ, quæ in septem diebus ac noctibus contiuntur: indignum os suum confessione divina, muta infidelitatis improbitate condemnant: & obstruetur os loquentium iniqua.

Caput III.

POST hac aperuit Job os suum, & maledixit diei suo, & locutus est: *Pereat dies in qua natus sum, & nox in qua dictum est: conceptus est homo. Dies illa vertatur in tenebras.* Post hæc, sicut ait scriptor hujus historiæ, quem Moysem esse tradit opinio: Aperuit Job os suum, & maledixit diei suo, dicens: Pereat dies in qua natus sum: & nox in qua dictum est: conceptus est homo. Job qui tyrum habuit salvatoris in se, humani generis mortalitatem deservit: quæ propter peccatum ex Dei justa sententia, homini inflicta est. Pereat dies in qua natus sum: redeat per Christum immortalitas, quam Adam reatu prævaricationis amisit: & abeat mors à me, quem alio delinquentis contraxi. Et Jeremias: Maledicta dies, in qua natus sum. Unde nulli dubium est, quod hi omnes prævaricationem Ade detestentur. Spiritualliter ergo dies cum sua nocte, diabolus & mortalitas possunt intelligi: non quia dies sit, sed quia fuerit quando permanebat cum Deo, à quo recedens factus est nox, vel quia impiis ac peccatoribus, in hac prosperitate & felicitate gaudentibus, dies esse videatur. Unde dicitur,

Auferetur ab impiis lux sua. Non requirat eum Deus desuper. Hoc est, ne fiat ejus memoria ante Deum in bonum.

Et non illustretur lumine. Recognitionis Dei, vel penitentia.

Obscurent eum tenebræ & umbra mortis. Tenebræ, peccata sunt & invidia. Occupet eum caligo, & involvatur amaritudine. Id est, cæcitas cordis.

Noctem illam tenebrosus turbo possideat. Quia ad amaritudinem provocat Deum, sicut & cæteri satellites ejus: furor ire Dei apprehensus, circumdetur omnibus malis, & involvatur. Noctem illam tenebrosus turbo possideat: id est, diabolus, qui diem felicitatis homini abstulit, & noctem inquietæ vitæ turbulentum invexit.

Non computetur in diebus anni. Annus Christus intelligitur, qui in se cuncta revolvit & continet. In hujus ergo diebus anni, non computetur diabolus: id est, sanctorum numero non conjungatur.

Nec numeretur in mensibus. Menses hoc loco sanctos Apostolos rectè intelligimus, qui ut ligna paradisi, spirituales Ecclesiæ afferunt fructus.

Sit nox illa solitaria, nec laude digna. Apostolorum scilicet prædicatione, ubi dies salutis agnoscitur, quam Abraham vidit, & latatus est.

Maledicant ei qui maledicunt diei: qui parati sunt suscitare Leviathan. Sancti utique diei prævaricationis mortis suæ cum detestatione maledicunt: qui non serviendo vitii, sus-

citant contra se draconem, fortissimum scilicet hostem.

Obtenebrentur stella caligine eius. Peccatores scilicet qui in nocte, sæculi divitiis & honore lucere se putant, cæcitate caligine tenebrentur, & merito suo, Evangelii lumen non videant.

Expectet lucem, & non videat. Nec nox prævaricationis & mortis, in qua diabolus regnum tenet, potest lumen redemptoris Christi cognoscere: neque illi qui in ea nascuntur, nisi eam per baptismum renati destruxerint.

Nec ortum surgentis aurora. Resurrectionem Christi significavit: unde in psalmo, vigilia matutina dicitur.

Quia non conclusit ostia ventris qui portavit me: nec abstulit mala ab oculis ejus. Quare non in vulva mortuus sum? Quare egressus ex utero non statim perii? Cur exceptus generibus? Cur lactatus uberibus? Sub periona sua, humani generis plangit miseriam: quare iterum moriturus, mala istius vitæ patiat: quare mortalem ipsa mors non extinxerit in utero?

Nunc enim dormiens silem, & somno meo requiescerem cum regibus & consulis terra, qui edificat sibi solitudines: aut cum principibus qui possident aurum, & replent domos suas argento. Principes, & Reges, & Consules, & si in inferno squalores tartareos patiuntur: nunc tamen in corporibus suis tormenta non sentiunt: horum mortem mihi venire hac conditione voluissent.

Aut sicut abortivum absconditum non subsisterem: vel qui concepti non viderunt lucem. Variis modis & exemplis dicit, quod penas istas in quibus erat non debuerat pati. Quare non in vulva mortuus sum? Et deinceps ait: Nunc autem dormiens silem, & somno meo requiescerem cum regibus & consulis. Fortè exemplum contra eos est, qui dicunt non resurrecturos, nisi qui juxta naturæ ordinem nati fuerint. Si enim concepti moriuntur in utero, necesse est, quia vivi fuerint: & quicquid moritur, haud dubiè quia resurget. Ita quod in membris fuit & vixit, & natura minus dederit: hoc resurrectione in integrum reparabitur: sic enim humani generis instaurationi in melius totum reddet, quod natura fraudaverat. Dicit etiam abortiva, quæ in natura humana degenerata sunt, à penis esse aliena, qui sibi solitudines magis quam domus adificiant. Habitat enim diabolus in civitatibus desolatis, & in domibus desertis: non habentes hospitem Deum, & possident aurum, ut sunt philosophi, & alii sapientes hujus mundi, fulgorem boni ingenii, splendoremque eloquii.

Ibi impii cessaverunt à tumultu. Procul dubio in inferno. Et sicut septuaginta transfulerunt, ibi impii deposuerunt furor suum: id est, typhus & superbia, cum sævitia in hoc sæculo gloriantium, humiliata est in inferno.

Et ibi requieverunt fessi robore. Sicut alia habet translatio: ibi requieverunt fatigati corpore: ab oppressione utique & miseria, labore etiam istius mundi liberati.

Et quondam vincit pariter sine molestia. Vincientes & quondam victos in inferno dicit pariter habitare, sine injuria tamen & molestia vinculatorum: non ita ut istis ubi præter penas, captivitate vel servitute dura: diversis etiam aliis calamitatibus, homines obligantur, dominatu & injuria iniquorum.

Non audierunt vocem exactoris. Justa imperantium vel iniquè exigentium, non verentur.

Parvus & magnus ibi sunt: & servus & liber à Domino suo. Quare misero data est lux ista, & vita his qui in amaritudine animæ sunt? Qui expectant mortem & non veniunt, quasi effodientes thesaurum: gaudentque vehementer cum invenerint sepulchrum. Cum sit ergo ut video in inferno æqualitas personarum: & nullus de alterius dominatione formidat: cur mihi misero data est lux ista, & vita similis eis qui in amaritudine animæ suæ sunt, cum meliora sint inferorum ergastula, quam istius mundi miserabilis vita cruciatibus plena: ubi præ angustis homines mortem querunt, & magno desiderio, ut veniat, expectant. Exemplum egrum adhibuit, dicens: Quasi effodientes thesaurum: quia nimirum utique gratulantur, cum optatam sibi invenerint sepulchram.

Virò cujus abscondita est vita, & circumdedit eum Deus tenebris. De se dicit: sic itaque incidebam in mandatis Dei, credens quod mihi fructus justitiæ meæ responderet; sed absconditum est meritum vitæ meæ: & pro hoc penarum tenebris circumdatus sum: ita ut illud bonum mihi subtraherem.

fit, & hoc malum appositum. Quod autem pœnas tenebrarum nomine dixerit: audi quid loquitur.

Antequam comedam suspiro: & quasi inundantes aqua, sic rugitus meus. Inter ceteros cruciatus, etiam hanc ei diabolus infirmitatem inflixerat, quam infirmitatem medici hominios appellat: quæ infirmitas talem habere dicitur pœnam, ut ante cibum torqueatur ægrotus, & sint ei post cibum indefinitos dolores. Unde dicit: Quasi inundantes aquæ, sic rugitus meus.

Quia timor quem timebam evenit mihi. Timebam enim peccando lædere Deum, & ille offensus, iram iustitiæ suæ in me exerceat. Sed quid profuit cavisse à peccatis: quandoquidem ut reus omnium peccatorum discredior? Sequitur,

Et quod verebar accidit: Aliis verbis ipsum repetit, quod superius dixerat. Pro confirmatione dicti solent in scripturis talia iterari. Non arroganter hæc dicit, ut faciat Deo injuriam: sed conscientie merito libere loquitur.

Nonne dissimulavi? Non reddendo retribuentibus mihi mala.

Nonne silui? Ut non delinquerem in lingua mea, posui ori meo custodiam.

Nonne quievi? Sciens cum surrexerit in iudicio Deus, quod salvos facturum sit omnes manusuetos terræ.

Et venit super me indignatio. Indignationem hoc loco plagarum molem dicit, quam refert super se cecidisse, cuius ponderæ & doloribus se gemit obrutum: cum ipse esset, ut superius ait, morbis castigatus: quas penas in consequentibus, sagittas dicit: sicut ait: Sagitte Domini in me sunt: quarum indignatio ebibat spiritum meum: sive ut alia translatio habet, ebibat sanguinem meum. Et proprie sagittæ vermes possunt intelligi: quia ab eis indefinitis stimulis pungebatur: sicut ipse Job ait: Et qui me comederunt, non dormiunt. Quos diabolus ad comedendum eum aciores faciebat, & illi quasi indignantes & irascentes, ita carnem ejus moribus fodiebant, ut velut sagittæ viscerum interiora penetrarent. Explicit ubi Job maledixit diem nativitatis suæ.

Caput IV.

RESPONDENS autem Eliphaz Themanites, dixit: Si ceperimus loqui tibi, forsitan molestè accipies. Sed conceptum sermonem tenere quis poterit? Concepta ergo verba edit in injuriam audientis, & dicit ita.

Eccè docuisti multos. Id est, quamplurimos solertia tua, & bonitate ab erroribus revocasti.

Et manus lassas roborasti. Vacillantes confirmaverunt sermones tui: & genua tremementia confortasti. Nunc autem venis super te plaga, & defecisti: tergit te, & conturbavit es. Ubi est timor tuus, fortitudo tua, patientia tua & perfectio viarum tuarum? Ita ergo in sanctum Job cum irratione dicuntur: & istum habent sensum: si hæc & hæc fecisses quæ dixi: nunquam in hæc tam mala ad exemplum mortalium incidisses, quia Deum rerum omnium conditorem bonum scimus & iustum.

Recordare obsecro te: quis enim unquam innocens perit, aut quando recti delecti sunt? Quin potius vidi eos qui operantur iniquitatem, & seminant dolores, & metunt eos, flante Deo perisse, & spiritu ira ejus esse consumptos. Ergo ignoras Abel in principio innocentem occisum, & Abraham Patriarcham propter uxorem suam fuisse periclitatum: & hæc non discernens, generaliter das sententiam, ut cum alii hominum flagellentur à Domino, ut emendantur, alii ut probentur de quibus iste est, cur huic velut reo pœnam exprobras, quin potius eos qui operabantur iniquitatem flante Deo perisse: id est, ut iudicis sententia velut vento vehementissimo sublatos à spe æternæ vitæ.

Rugitus leonis, & vox leonæ: & dentes catulorum leonum contriti sunt. In rugitu leonæ & voce, savitiam deprædantis voluit significare.

Tigris perit, eo quod non haberet prælam, & catuli leonis dissipati sunt. Porro ad me dictum est verbum absconditum: In tigris velocitatem ejus ad spoliandos homines, prædamque ex eis capiendam describit, cujus etiam catuli similes ejus dissipati sunt & interempti. In alia editione pro tigris, myrmicoleon: id est, formica, & leo, quem nos verius diabolum dixerimus: qui quando prædam agit, de sanctis tanquam

de majoribus rebus, ut leo habendus est: quando verò minima querit auferre, formica dicendus est. Et quia sicut formica grana de area, ita ille cogitationes bonas aufert de cordibus hominum.

Et quasi furtivè suscepit auris mea venas susurri ejus. Inhorrore visionis nocturne quando solet sopor occupare homines: pavor tenuit me, & tremor, & omnia ossa mea perverita sunt. Et cum spiritus me præfente transiret, inhorrorent pili carnis meæ. Stetit quidam cuius non cognoscebam vulnatum, imago coram oculis meis, & vocem quasi auræ lenis audivi. Nunquid homo Dei comparatione iustificabitur: aut factore suo purior erit vir? Id est, latenter ad aurem cordis mei: virtus sententiæ velut quodam spiramine penetravit.

Eccè qui serviunt ei non sunt stabiles, & in angelis suis reperit pravitatem. Quanto magis hi qui habitant domos luteas. Dicitur quidem diabolo, qui quondam sanctus angelus fuit, quod in veritate non steterit, & ab illa sublimitate angelica propria voluntate deciderit: sed tamen non est continuo generale: ut sicut in illo, ita & in omnibus angelis inveniatur pravitas, quæ est peccatum. Omnis enim natura, sine dubio creata, capax peccati est: ut apparuit in angeo de quo dixi: quia in veritate non stetit: tamen per donum & gratiam creatoris sui, ita in amore charitatis illius transierunt: ut jam nec velint peccare, nec possunt.

Qui terrenum habent fundamentum, consumentur velut à tinea. Si domus luteæ sunt corpora nostra: fundamentum domorum nostrarum, vitam hanc temporariam esse credendum est: qua subtrahæ, domus luteæ ruunt in mortem.

De mane usque ad vesperam succidentur: & quia nullus intelligit, in æternum peribunt. Qui autem reliqui fuerint, auferentur ex eis: morientur, & non in sapientia. In uno die, totam vitam hominum monstravit, quæ in mundo vernat. In parvulis floret, in juvenibus convalescit, & roboratur matura ætate: in senioribus, tanquam in fructibus, & postremum in decrepita senectute conficitur, quam hic vesperam appellavit. Unde est illud in psalmo: Mane sicut herba transeat: & reliqua: decidit in morte, induratur in cadavere.

Caput V.

VOCA ergo si est qui tibi respondeat: & ad aliquem sanctorum convertere. Virum stultum interficit iracundia, & parvulum occidit invidia. Ego vidi stultum firma radice, & maledixi pulchritudini ejus statim. Longè sicut filii ejus à salute, & conterentur in porta, & non erit qui eruat. Stultum dicit, qui de suis meritis gloriatur. Sed hic pulchritudinem, nomine falsæ felicitatis appellat: quæ maledicenda est, & execranda est: quia eam sequitur interitus sempiternus.

Cujus mestem famelicus comedit: & ipsum rapiet armatus, & bibent sitientes divitias ejus. Nihil in terra sine causa fit: & de humo non egreditur dolor. Sitientes, famelici, & armati: diabolus & sui possunt intelligi, qui potestatem accipiunt à Deo, ut vastent iniquos: vel sitientes hominum mortem, omne scilicet bonum naturæ: & quod nomine divitiarum dictum est, ab eis velut haustum poculum absorbetur: vel homines iniqui, qui premunt subiectos.

Homo nascitur ad laborem: & avis ad volatum. Quam obrem ego deprecabor Dominum: & ad Deum ponam eloquium meum. Id est, labor hominem monet, ut ab omnibus vitiis castigatus incedat.

Qui facit magna & inscrutabilia: & mirabilia absque numero. Qui dat pluviam super faciem terræ: & irrigat aquis universa. Qui ponit humiles in sublime: & moventes erigit superbiat. Ut in Filio Dei homo Christus sit Deus & per eum Ecclesia.

Qui dissipat cogitationes malignorum, ne possint implere manus eorum quod ceperant. Judæorum videlicet, qui Christum putaverunt extinguere, & nomen ejus delere de terra. Vel in martyribus persecutorum Ecclesiæ adversantium dissipavit cogitationes: sicut Herodis in Petro. Et aliter: Non implent manus eorum quod volunt, quia alii eorum liberantur ad tempus: alii verò per januam mortis introducuntur ad vitam: & istos, & illos salvabit Deus. Illos aperte liberando, hos occultè coronando.

Qui apprehendit sapientes in astutia eorum: & consilium

pravorum dissipat. Philosophos scilicet, vel Judæos doctrina apostolica convincens, & ad nihilum errores eorum redigens.

Per diem incurrent tenebras. Dies erat in Judæis, de regno, sacerdotio, lege, unius etiam Dei religione gloriabantur: sed non credentes in Christo, tenebras perfidie inciderunt.

Et quasi in nocte sic palpabant in meridie. Utique profperitatis suæ: quæ cum solito circa felices sæculi hujus splendore vanæ gloriæ amplius fuerit, qua se longa securitate munitos putabant eam usque ad ætatis suæ vesperam possessuros: in tribulatione subita, quæ noctis nomine dicta est, stupore nimio, in angustiis coarctati, mortis etiam timore percussit, palpare dicuntur, perdit utique consilio quid facerent ignorantes.

Porro saluum faciet egenum à gladio oris eorum: & de manu violenti pauperem. Christum à blasphemis Judæorum: quia lingua eorum gladius acutus fuit, dicendo, crucifige, eum.

Et erit egno spes: iniquitas autem contrahet os suum. Beatus homo qui corripitur à Domino. Inreprobationem ergo Domini ne reprobes: quia ipse vulnerat & medetur: percussit, & manus ejus sanabunt. In sex tribulationibus liberabit te: & in septima non tanget te malum. In fame eruet te de morte: Refurrectionis Christi virtutem ostendit.

Et in bello de manu gladii. Sed videamus ne forte gladium peccatum dicat, dimicans contra animam hominis, ut eam sibi acquiescentem prosternat. Quod peccatum gladii nomine dicitur per Prophetam, ut ait: Speculator si viderit gladium venientem.

A flagello lingua absconderis: & non timebis calamitatem cum venerit. Si conversus fueris ad Deum, interiora tua, gladii verborum, per linguam jaculari non penetrant: & calamitates, vel mala quæ à Deo irrogantur peccatoribus, non timebis.

In vastitate & fame ridebis. Ridebis, dixit: pro, exultabis atque gaudebis: & lætus eris, cum alios videris fame affici, sive præfenti, sive etiam intellectuali.

Et bestias terræ non formidabis. Hæc septima extremaque tribulatio. Bestiæ terræ, possunt & ista animalia, quæ sunt sine ratione intelligi: quibus ad devorandum homines dantur in potestatem, & homines mali, bestie appellantur, mores habentes similes moribus bestiarum: contra quas pugnavit se Ephesti dicit Apostolus: Non formidabis ergo, inquit, hoc malum, cum correptus à Domino, viam emendationis intraveris.

Sed cum lapidibus regionum pactum tuum. Lapidem per metaphoram, homines dixit stables & quietos, qui sunt utique iusti & sancti: hi namque in modum lapidum firmi in Deo sunt, per regiones varias constituti. Cum his itaque habebis pactum solidæ charitatis, ut ab eis nunquam te aliqua tribulatio possit avellere.

Et bestie terræ pacifica erunt tibi. Homines videlicet quondam feri & mali, in innocentia ut oves effecti: nomen tamen pristinum retinentes, sicut de Mattheo Evangelista dicitur: Mattheus publicanus.

Et scies quod pacem habet tabernaculum tuum. Ab istis omnibus quibus velut ab hostibus expugnatur tabernaculum, vel habitatio, sive domus corporis tui.

Et visitans speciem tuam non peccabis. Hoc dicit: Hominis tui speciem o Job, ut divina visitatione dignam exhibeas peto: ac habitationis & habitantis nomine, totum integrum hominem signavit.

Et scies quoniam multiplex erit semen tuum: & progenies tua quasi herba terræ. Spiritualiter de omnibus sanctis dictum sentire possumus, quod filios in operibus bonis habeant. Isti tales filii cogitationum semine concepti parantur in opera, & sancti hujus generationis multitudine gloriantur: quoniam talibus magis quam carnalibus filiis Deo placere voluerunt. Potuit ergo Eliphaz, quasi consilium dans Job, ita dicere: Si conversus ad Deum fueris, ita ut te tuorum operum antiquorum pœniteat, cordis tui virtutibus, velut feminibus abundabis. De quibus opera bona, tanquam sanctitatis filios poteris procreare: ita ut progenies operum tuorum multitudini herbarum virefcentium comparetur: quarum radices, si spe intus habeas in corde defixas: terra tua flores cum fructibus germinabit.

Ingredieris in abundantia sepulchrum, sicut inferus acer-

vus criticus in tempore suo. Consummatis annis provectæ ætatis, pleniusque dierum in tumultum positus requiesces, ut in tempore iusti iudicii Dei, à fordibus peccatorum minimis & levibus purgatus inveniatis: velut triticum quod coacerbat in aream.

Eccè hoc ut investigavimus, ira est, quod audaciter pertracta. Hoc dicit, quæcumque à me tibi dicta sunt, diligenter investigata vera noveris: quæ ipse ad emendationem tuam, debes corde percipere.

Caput VI.

RESPONDENS autem Job dixit: Urinam appenderetur peccata mea quibus iram merui: & calamitas, quam patior in statera: quasi arena maris hæc gravior appareret. Unde & verba mea dolore sunt plena: Dicitis me peccatis meis facientibus ista pati: propter quod velim ut peccata contra calamitatem hanc quam patior pensarentur, & illico videretis: quia hæc ipsa calamitas velut arena maris, supra horum peccatorum merita ponderaret.

Quia sagitte Domini in me sunt, quarum indignatio ebibat spiritum meum: & terrores Domini militant contra me. Hic potest videri, quod superius sagittarum nomine vermes dixerit: à quibus tum indefinenter pungebatur, nec loqui permittebatur: non quod vermes talem sensum habuerint, ut hoc iudicio facerent, sed permissu Dei, à potestate adversaria: ut aciores essent, etiam ipsis motibus agebant: sicut locustæ, muscæ & ranæ in Ægypto. Quod autem dixit: terrores Domini militant contra me: potest ipse diabolus cum suis intelligi: qui adhibitis cruciatibus, ut cæderet Job: & ut innocentiam sanctitatemque amitteret, insuper terrores minabatur: quod etiam multi persecutores, ministri diaboli, sanctis martyribus facere voluerunt. Obfederunt in gyro tabernaculum meum. Ecce hic manifestè ostendit, quod velut hostes inimicique diaboli, & sui acriter militarent: hi enim maligni spiritus, diverso modo accipiunt potestatem: ad aliorum quidem damnationem, aliorum vero emendationem, aliorum autem probationem: qui de suis moribus vel ministerio, mali sive terrores, vel etiam latrones nuncupantur. Omnia dedit in manibus eorum, id est, prædonum. Omnia utique quæ habui, sive filios meos, sive substantiam: sicut & meipsum dedit Deus in manibus diaboli, sive suorum satellitum.

Nunquid rugiet onager cum habuerit herbam: aut mugiet bos cum ante præsepe plenum steterit? Sicut enim illa cum vel abundant pabulis, nullam quasi querelaram vocem emittunt, ut pabuli inopiam protestentur: simili modo, inquam, & ego si pacem & quietem potius quam bellum haberem in membris, & in anima mea: nullum sermonem amarum asperumve proferrem.

Aut poteris comedi insulsam, quod non est sale conditum. Quomodo ratio non finit naturalis, ut quicquam insulsam comedi possit: ita ego nihil insulsam, nihil stultum contra Deum, nihil quod non fidei sale conditum esset, operatus sum.

Aut potest aliquis gustare, quod gustatum affert mortem? Anima enim esurienti etiam amara dulcisa esse videtur. Sicut enim nemo mortiferum aliquid comedit, ut vitæ suæ inimicus sit: ita ego peccatum contingere perimelcebam.

Quæ prius volebat tangere anima mea: nunc præ angustia cibi mei sunt. Hoc est, verbis nunc pascor asperis & amaris, quæ mihi immensitas pœnalis extorquet. Hæc enim timebam meo ore depromere, quando in sanctitate & iustitia cum pace quietè vivebam. Sed & prætereundum non est: quia hoc quod inter ceteras pœnas passus sit Job: ut etiam cibi ei facti viderentur, sicut est odor leonis, feralis utique & nimium horridus: qui odor cum de ejus visceribus erumperet, escæ suæ ei id sapiebant, quod suarum spirabant interna febrium: quod ipse ostendit ubi dicit: Interiora mea efferbuerunt absque ulla reque: id est jam decocta sunt, & putrefacta.

Quis det ut veniat petitio mea: & quod expetto, tribuat mihi Deus? Hæc mihi sit consolatio, ut finem pœnæ vel cruciatuum meorum, remedia mortis obtineam.

Et qui capis, ipse me conterat. Solvat manum suam & succidat me: & hæc mihi sit consolatio, ut affligens me dolore, non parcat: nec contradicam sermonibus sancti? Quæ est enim